

Biodiversiteit – de hoogste prioriteit

Naar vogel- en natuurrijke gemeenten

Biodiversiteit is de basis van al het leven. Helaas is er geen ander land in Europa waar de biodiversiteit de afgelopen decennia zo snel is afgenomen als in Nederland. Het gevolg is een verschaald landschap, afname van soorten en een minder prettige leefomgeving voor dieren en mensen. Dit terwijl de corona pandemie heeft laten zien hoe belangrijk het is voor mensen om dichtbij huis van de natuur te kunnen genieten. Uit [onderzoek van Motivaction](#) blijkt dat 73% van de Nederlanders vindt dat natuur onderdeel moet zijn van herstelplannen na de coronacrisis.

In dit fiche vind je vijf punten waar iedere gemeente direct mee aan de slag kan om een natuur- en vogelrijke gemeente te worden. Of het nu om het bouwen van nieuwe woningen, de energietransitie of het groenbeheer in de gemeente gaat: door de natuur als uitgangspunt te nemen, kunnen we de biodiversiteit herstellen en blijven genieten van de natuur, vogels en een gezonde, groene leefomgeving.

Naar natuurrijke en gezonde steden en dorpen

- Zorg voor een ecologische hoofdstructuur in de gemeente met inheemse planten, bloemrijke bermen, natuurinclusieve oevers en groene verbindingzones door de bebouwde omgeving heen. Dat is ook effectief tegen hittestress, fijnstof en goed voor de gezondheid.
- Laat bij noodzakelijke nieuwbouw buiten de bestaande bebouwde omgeving waardevolle landschappen, landschapselementen en biodiversiteitshotspots intact.
- Vergroen en verkoel de bebouwde omgeving door de aanleg van groene daken en groene gevels te stimuleren. Hier profiteren stadsvogels zoals huismus en merel ook van!
- Stel een soortmanagementplan op voor de bescherming van gebouwbewonende soorten, zoals de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Hiermee blijven nestplekken beschermd terwijl het isoleren van huizen niet vertraagd hoeft te worden.
- Maak ecologisch groenbeheer de standaard. De natuurwaarde van stedelijk groen staat of valt met het beheer. Dat betekent onder andere: geen pesticiden, natuurvriendelijk en gefaseerd maai-beheer buiten het broedseizoen van vogels en het minder intensief schonen en maaien van sloten en vijvers.,
- Voorkom verdere verstening: stimuleer bewoners hun tuin de vergroenen en leg als gemeente alleen verharding aan waar dat echt nodig is.
- Neem als gemeente het goede voorbeeld en zorg ervoor dat al het gemeentelijk vastgoed klimaatneutraal en natuurinclusief is ingericht.

Naar een natuurinclusieve energietransitie

- Laat de natuur niet opdraaien voor de energietransitie. Plaats zonnepanelen zoveel mogelijk op daken en in ieder geval niet in natuurgebieden, weidevogelgebieden, waardevolle cultuurlandschappen en op open water. Gebruik de zonneladder en de [gedragscode Zon op Land](#).
- Plaats windmolens zoveel mogelijk op plekken waar de kans op aanvaring met vogels klein is en in ieder geval niet in natuurgebieden en [belangrijke vogelgebieden](#). Neem maatregelen om molens stil te zetten op momenten dat er veel vogels in de buurt zijn.
- Combineer de energietransitie met herstel van biodiversiteit door de aanleg van nieuwe natuur of door groene daken te combineren met de opwek van energie op het dak.

Naar een levend landelijk gebied

- Stel een gemeentebreed landschapsplan op om waardevolle landschapselementen zoals houtwallen, sloten, greppels en bloemrijke akkerranden te behouden en herstellen. Zorg dat dit landt in het Omgevingsplan.
- Pas zoveel mogelijk ecologisch bermbeheer toe. Er is voor biodiversiteit veel winst te halen door ecologisch bermbeheer. Kijk dus niet alleen naar de verkeersveiligheid, maar ook naar de bermen als ecologische zone. Pas het beheer aan waar mogelijk. En zie erop toe dat bermen niet ingelijfd worden bij agrarische percelen.
- Versterk de landschappelijke kwaliteit door kwalitatieve verplichtingen bij het verpachten van gronden. Kijk bij het verpachten van gronden in eigendom van de gemeente niet alleen naar de hoogste bieder, maar stel ook kwalitatieve voorwaarden. Ga een langjarige overeenkomst aan, zodat deze gronden bij kunnen dragen aan het versterken van bio-diversiteit en natuurwaarden in de gemeente.

De natuur als buffer en buffers voor natuur

- Leg natuurlijke klimaatbuffers rondom bebouwd gebied aan. Deze natuurgebieden vangen de gevolgen van klimaatverandering op. Ze werken als natuurlijke sponzen of als overloopgebieden waar het water geen kwaad kan. Langs de kust helpen kwelders, schelpdierbanken, zandplaten en duinen bij het opvangen van de stijgende zeespiegel. Natte natuur legt ook veel CO₂ uit de atmosfeer vast.
- Creëer nieuwe natuur met recreatiefunctie. Er is steeds meer behoefte aan recreëren en sporten in de natuur. Dit gaat ten koste van kwetsbare soorten die in (N2000) natuurgebieden leven. Zoek naar kansen om nieuwe, multifunctionele natuur aan te leggen als buffer om kwetsbare natuurgebieden die hiermee ontlast kunnen worden. Betrek agrariërs om routes en andere recreatieve voorzieningen aan te bieden.

Zorg dat iedereen mee kan doen

- Betrek bewoners en laat ze ontdekken wat ze allemaal zelf kunnen doen: als consument, in de tuin en in de buurt.
- Stimuleer bewoners die aan de slag gaan om hun staat of buurt te vergroenen.
- Ondersteun vrijwilligers die bijdragen aan monitoring en natuurherstel.
- Zorg dat kinderen de natuur ingaan, op school en daarbuiten. Natuurervaringen in de jeugd zijn een basis voor natuurvriendelijk gedrag later.

Naar Basiskwaliteit Natuur in iedere gemeente

De biodiversiteit red je niet alleen door maatregelen in natuurgebieden. Heel gewone soorten zoals huismus en spreeuw hebben het juist buiten de beschermde natuurgebieden moeilijk. De ooit zo algemene veldleeuwerik is bijna verdwenen. Met Basiskwaliteit Natuur bedoelen we dat overal in Nederland de voorwaarden goed genoeg moeten zijn voor gewone planten en dieren om te overleven. Voor veel van onze landschappen ontbreekt nu deze minimale ondergrens, maar daar kunnen we verandering in brengen. Door te zorgen voor gunstige milieucondities, zoals een gezonde bodem. En voor natuurvriendelijke inrichting met streekeigen groenelementen en ecologisch beheer.

De gemeenteraadsverkiezingen in 2022 zijn een mooie kans om ook in uw gemeente de eerste stappen te zetten naar Basiskwaliteit Natuur.

